

Plantera bivänliga blommor

Det behövs mer blommor. Bristen på vilda blommor är en av de största orsakerna till att bin och andra pollinerande insekter minskar. Hjälp dem genom att plantera blommor som ger nektar och pollen under hela säsongen, i krukor eller planteringar.

En mångfald av blommor behövs

Vilda bin – solitärbin och humlor – kan bara leva av pollen och nektar. Därför är de helt beroende av blommande växter. Både hanarna och honorna besöker blommor för att äta nektar. Honorna samlar dessutom pollen åt larverna.

Det finns cirka 270 arter av vilda bin i Sverige. De flesta solitärbin flyger under vår och försommar. Humlorna behöver också mycket mat under denna tid, men även senare under sommaren. Då kan de föda upp många larver som blir till nya humlor.

Humlorna har en lång tunga så de kan suga nektar ur djupa blommor. De flesta solitärbin har små munnar och behöver grunda blommor. Därför ska du odla växter som tillsammans blommar från tidig vår till sensommar och som har olika former på blommorna.

Många av de växter som gynnar vilda bin lockar också dagfjärilar till trädgården.

Biföda på våren

Hushumla och mörk jordhumla vaknar tidigt på våren, redan i april. Då kan du bjuda på vilda vårväxter som **vårlök, svalört, violer, hålnunneört** och **smånunneört**.

Några av solitärbinna är tidigt ute, särskilt hanarna. Ängssandbina flyger på vårlök och svalört. Plantera vårblommorna längs kanten på rabatter, under buskar eller i gräs-

mattan om den inte är alltför frodig.

Vårblomande träd och buskar är särskilt värdefulla för vilda bin. De stora trädkronorna ger mängder med blommor. Hit hör släktet **viden**, *Salix*. Några solitärbin, bland annat vide-sandbi och sälgsandbi, samlar bara pollen på viden.

Spara vilda **sälgar** och **jolster** i naturområden och på allmänningar och låt dem växa sig stora. Andra fina videarter som passar bättre i trädgårdar är **daggvide, bindvide, ullvide** och **krypvide**.

Där utrymmet är begränsat, till exempel på innergårdar, kan krypvide planteras tillsammans med perenner för att få tidig blomning.

Lite senare i maj börjar fruktträd och bärbuskar att blomma. **Blåbärstry, krusbär** samt **röda, vita** och **svarta vinbär** är mycket lockande för humlor och solitärbin. Blåbärstryet har en djup blomma och lockar främst humlor, medan röda vinbär har öppna blommor, fulla av nektar. Hit vill alla insekter komma, även nyckelpigor och guldögonsländor.

Fruktträd som **körbär, plummon** och **äpple** är bra mat för både bin och människor. **Hagtorn** och **rönn** ger dessutom fågelmat.

Vänd!

Rapportera din räddningsinsats på www.raeddabina.nu

Vårsandbi på pil.

Dånpälsbi på blodnäva.

Stocktapetserarbi på näva.

Kolonilott med bivänliga växter.

Blommor hela sommaren

Fleråriga blommande växter, perenner, ger en mångfald av färger, blomformer och blomningstider. I perennsortimentet kan alla hitta sina favoriter. Gräv bort alla rotagräs innan du planterar och förbättra jorden med kompost eller stallgödsel. Rensa ogräs flitigt de första åren så blir rabatten lättskött i längden.

Kantnepeta, kattmynta och myskmalva är tre lättodlade perenner. De är mycket attraktiva för humlor och solitärbin. Kantnepeta lockar dessutom de lite ovanligare långtungade humlorna som vallhumla och backhumla. Om du klipper ner kantnepeta kring midsommar så blommar den om under sensommaren.

Här följer några härdiga och lättodlade perenner ordnade efter blomningstidpunkt. Eftersom de inte kräver putsning under sommaren, passar de även i större gemensamma planteringar i parker eller bostadsområden. Tillsammans ger de biföda maj – september:

Lungört, kantnepeta, stjärnflocka, blodnäva, grekvädd, röd

solhatt, veronika, anisisop, strålrudbeckia och kärleksört.

Enkelt och gott!

I den lilla trädgården, på terrass och balkong är de kransblommiga kryddväxterna ett trevligt alternativ. Kryddväxterna är torktåliga och passar särskilt bra i upphöjda planteringar, krukor och lådor.

En plantering av **timjan, kungsmynta, mejram, isop** och **stenkynnel** blommar från juni till september och skänker både väldoft och smak. Komplettera med **gräslök** och låt den gå i blom så får du garanterat humlebesök.

Där det är riktigt torrt, som på berghällar eller tak, passar **vit** och **gul fetknopp, kärleksört** samt **rölleka**. De är mycket attraktiva för både humlor och solitärbin.

Ettåriga växter odlar du från frö. De börjar blomma rikligt först i juni, men det är ett enkelt och billigt sätt att få många blommor.

Så de ettåriga växterna i bar mark. Mellan raderna i grönsakslandet eller som en låg häck runtom, passar de utmärkt. Däremot har de svårt att konkurrera bland perenner och i gräsmattor.

Det finns fyra ettåriga växter som humlorna inte kan motstå:

Blåklint, gurkört, honungsfacelia och luddvicker.

Komplettera gärna med ringblommor, bovete och koriander för att få öppna blommor till de små solitärbin.

Du kan blanda de ettåriga växterna med perserklöver och blodklöver. Så i rutor i grönsakslandet och gräv ner sent på hösten. Då får bina nektar och pollen och sedan kan dagmaskar och andra småkryp i marken kalasa på resterna.

OBS: Undvik dessa blommor!

Fyllda blommor som är förädlade för sin blomsterprakt, har ofta förlorat sin pollen och nektar och är därmed helt odugliga för bin och andra pollinatörer. Det gäller fyllda dahlior, hortensior och rosor. De är vackra men värdelösa!

Undvik också invasiva arter, exempelvis blomsterlupin och andra växter som kommit hit med mänsklig hjälp och som konkurrerar ut inhemska arter.

Text och foto: Christina Winter

Flera bra växter för bin och andra pollinatörer

ETT- OCH TVÅ-ÅRIGA VÄXTER

Rosenböna
Rosenskära
Blåklint
Blå snokört
Bondböna
Bovete
Dill
Doftklöver
Dån
Gurkört
Humlelusern
Honungsfacelia
Jungfrun i det gröna
Klätt
Koriander
Kornvallmo
Kummin
Kungsljus
Malvor
Martorn
Morot
Raps, rybs
Ringblomma

Rosenböna
Rosenskära
Rudbeckia
Rödplister
Solros
Sömmtuta
Sötväppling
Vitlupin
Vitsenap

FLERÅRIGA VÄXTER

Akleja
Alsikeklöver
Anisisop
Backsippa
Backstimjan
Blodnäva
Blå bolltistel
Blåeld
Blågull
Blåmunkar
Blåsippa
Brudborste

Brunört
Brunnäva
Cikoria
Citronmeliss
Esparsett
Fackelblomster
Fingerborgsblomma
Färgkulla
Getruta
Gråfibbla
Gullviva
Gulsporre
Gökärt
Hampflockel
Hästhov
Isop
Kabbeleka
Kantnepeta
Kardvädd
Kungsmynta
Kärleksört
Käringtand
Libbsticka

Luktreseda
Lungört
Lusern
Maskros
Mjölke
Myntor
Myskmalva
Prästkrage
Renfana
Rotfibbla
Röd solhatt
Rödblära
Rödklint
Rödklöver
Sparris
Stjärnflocka
Stockros
Stor blåklocka
Strandlysing
Såpnejlika
Tjärblomster
Vallmo
Vicker
Vitklöver

Vitplister
Vitsippa
Väddar
Väddklint
Åkertistel
Ålandsrot
Åkta vallört
Älggräs

LÖK- OCH KNÖLVÄXTER

Backlök
Gräslök
Ramslök
Skogslök
Värlök

BUSKAR OCH RIS
Björnbär
Blåbär
Brakved
Buxbom
Getapel

Hallon
Kaprifol
Krusbär
Kvitten
Lavendel
Lingon
Ljung
Mjölön
Murgröna
Måbär
Odon
Schersmin
Slån
Timjan
Vildrosor
Vinbär
Åkta fläder

TRÄD
Al
Hagtorn
Hägg
Jolster
Järnek
Krikon
Körsbär
Lind
Lönn
Oxel
Paradisäpple
Plommon
Päron
Rönn
Säl och vide
Äpple

